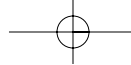

Gdy pracujesz, mieszkasz i przemieszczasz się
na obszarze Unii Europejskiej. Twoje prawa i obowiązki.

Świadczenia rodzinne w UE

Broszura ma charakter popularny, a zawarte w niej informacje omawiają podstawowe zasady, prawa i obowiązki obywateli Unii Europejskiej związane z koordynacją przepisów o pracy, ubezpieczeniu i świadczeniach socjalnych. Gdyby okazało się, że nie odpowiada ona na wszystkie nurtujące Państwa pytania, prosimy skorzystać ze strony internetowej:

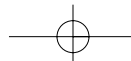
http://www.mps.gov.pl/_koordynacja.php

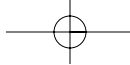
oraz skontaktować się z odpowiednią instytucją właściwą, łącznikową lub władzą właściwą.

Świadczenia rodzinne w UE

W serii wydawniczej poświęconej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w UE ukazały się następujące broszury:

- Świadczenia społeczne w UE w pigułce. Zasady opłacania składek
- Jak dostać emeryturę i rentę w UE
- Krótki przewodnik po przepisach i instytucjach w UE
- W którym kraju UE jesteś ubezpieczony
- Świadczenia z tytułu choroby i macierzyństwa w UE
- Świadczenia rodzinne w UE
- Praca i zasiłki dla bezrobotnych w UE

Publikacja sfinansowana z Funduszu PHARE,
projekt 2002/000-580-02-04
„Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego”
realizowany przez Ministerstwo Polityki Społecznej

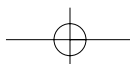
Publikacja ma charakter popularny, nie wyczerpuje zagadnień uregulowanych w rozporządzeniach wspólnotowych dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

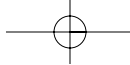
Warszawa 2005
Wydawca: Ministerstwo Polityki Społecznej
Opracowanie treści: Profile Sp. z o.o.

ISBN 83-60259-18-6

S P I S T R E Ś C I

1. Dlaczego warto przeczytać ten poradnik?	6
2. Jak to jest w Polsce?	9
3. Jak to jest w Unii?	16
4. Możesz mieszkać, gdzie chcesz	17
5. Świadczenia na eksport	18
6. Sumowanie okresów ubezpieczenia, zatrudnienia i pracy na własny rachunek	21
7. Z jakiego kraju świadczenie? Zasady w pigułce	26
8. Czy świadczenia rodzinne się kumulują?	31
9. Pierwszeństwo wypłaty świadczeń w pigułce	33
10. Formularze, formularze... ..	36
11. Spis potrzebnych instytucji	41

1. Dlaczego warto przeczytać ten poradnik?

Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej możemy swobodnie podróżować po 25 państwach członkowskich, należących do Unii, Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarii, zamieszkać w nich na jakiś czas lub na stałe. Mamy prawo wszędzie tam legalnie pracować, uczyć się, kształcić, leczyć czy urodzić dzieci.

A to oznacza, że nigdzie obywatele UE nie tracą prawa do należnych świadczeń. Są one przyznawane i wypłacane także wówczas, gdy obywatel Polski mieszka na terytorium innego państwa niż to, które jest zobowiązane do wypłaty świadczeń. Wszystko po to, by zagwarantować każdej osobie, która korzysta z prawa poruszania się po krajach Unii Europejskiej, by nie znalazła się w warunkach ani gorszych, ani lepszych niż ktoś, kto zawsze mieszkał i pracował w jednym kraju.

Zgodnie z obowiązującymi w UE zasadami koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, warunek zamieszkania w jednym kraju nie może być brany pod uwagę przy ustaleniu prawa do świadczeń i ich wypłacie dla członków jego rodziny. Dotyczy to także świadczeń rodzinnych, które służą rodzinie w trudnej sytuacji materialnej. Koordynacja świadczeń rodzinnych służy temu, by pracownik nie spotkał się z odmową udzielenia pomocy jego rodzinie, niezależnie od tego, gdzie mieszka on sam, a gdzie jego bliscy.

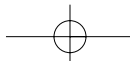
Ten poradnik ułatwi ci poruszanie się po skomplikowanych zasadach przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych, wskaże instytucje polskie i krajów członkowskich UE, które mają obowiązek pomóc ci i udzielić wszelkich niezbędnych informacji.

Rozporządzenia – twój przewodnik po przepisach wspólnotowych

Każdy z krajów członkowskich UE i EOG ma odrębne przepisy dotyczące systemu zabezpieczenia społecznego. Powstanie Unii nie zmieniło ich ustawodawstwa, wprowadzono natomiast nadrzędne zasady, takie same dla wszystkich krajów – po to, by obywatele Wspólnoty niezależnie od tego, gdzie pracują lub mieszkają podlegali tym samym regułom. Umożliwiają one równe traktowanie każdego obywatela, równy dostęp do świadczeń oraz zachowanie wszystkich nabytych praw.

Zasady te zapisano w dwóch najważniejszych aktach prawnych:

- Rozporządzeniu Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego w stosunku do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek oraz do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (Dz. Urz. WE Nr L 149 z dnia 5 lipca 1971 r. z późn. zm.)
- Rozporządzeniu Rady (EWG) nr 574/72 z dnia 21 marca 1972 r. w sprawie wykonywania Rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego w stosunku do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek oraz do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (Dz. Urz. WE Nr L 74 z dnia 27 marca 1972 r. z późn. zm.)

Rozporządzenia obowiązują:

- w państwach członkowskich Unii Europejskiej:
 - Austrii,
 - Belgii,
 - Cyprze,
 - Czechach,
 - Danii (z wyjątkiem Grenlandii i Wysp Faro),
 - Estonii,
 - Finlandii,
 - Francji (także na obszarze Reunion, Martyniki, Gwadelupy i Gujany Francuskiej),
 - Grecji,
 - Hiszpanii,
 - Irlandii,
 - Litwie,
 - Luksemburgu,
 - Łotwie,
 - Malcie,
 - Niemczech,
 - Holandii,
 - Polsce,
 - Portugalii (w tym na Maderze i Azorach),
 - Słowacji,
 - Słowenii,
 - Szwecji,
 - Węgrzech,
 - Wielkiej Brytanii (obowiązują na Gibraltarze, natomiast nie obowiązują na Wyspie Man i Wyspach Normandzkich),
- państwach Europejskiego Obszaru Gospodarczego, który obejmuje kraje związane z UE umowami o swobodnym przepływie osób, towarów i kapitału – Islandii, Lichtensteinie i Norwegii
- oraz w Szwajcarii, tu zasady koordynacji nie dotyczą 10 nowych państw członkowskich.

2. Jak to jest w Polsce?

W Polsce świadczenia dla rodziny finansowane są z budżetu państwa, prawo do nich zależy od sytuacji ekonomicznej, w jakiej znajduje się rodzina. Przysługuje także rodzinom o bardzo skomplikowanej sytuacji zdrowotnej (gdy są w niej osoby niepełnosprawne). Ich otrzymanie w żaden sposób nie jest związane (jak np. emerytura i renta) od tego, czy osoba uprawniona pracowała i była ubezpieczona. Natomiast w niektórych krajach Unii wymagany jest określony staż pracy, ubezpieczenia lub zamieszkania, by te świadczenia uzyskać.

Jakie świadczenia przysługują w Polsce?

1. zasiłek rodzinny (z 8 dodatkami),
 2. świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne).
- Zasiłek rodzinny – przysługuje, gdy dochód na każdego z domowników nie jest wyższy niż połowa przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego roku. W przypadku rolników jest to kwota związana z ceną zbóż.

Teraz do zasiłku ma prawo każda rodzina, w której miesięczny dochód na osobę nie przekroczył 504 zł netto (583 zł w rodzinie z dzieckiem niepełnosprawnym).

Jeśli rodzina lub osoba ucząca się utrzymuje się z gospodarstwa rolnego, przyjmuje się, że miesięczny dochód z 1 ha przeliczeniowego odpowiada 50% kwoty 504,00 zł, tj. 252 zł. Dochody z gospodarstwa rolnego i dochody pozarolnicze ulegają sumowaniu.

Zasiłek przysługuje:

- rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka;
- osobie pełnoletniej, która uczy się i samotnie wychowuje dziecko, nie jest na utrzymaniu rodziców, nie otrzymuje alimentów.

Na dzieci:

- do ukończenia 18 roku życia,
- nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia, jeżeli uczy się w szkole stacjonarnej, wieczorowej, zaocznej, na kursach.
- do 24 roku życia, jeżeli poszło na studia i ma orzeczony umiarkowany albo znaczny stopień niepełnosprawności.

Zasiłek rodzinny na dziecko uczące się lub studiujące wypłaca się także przez okres przerwy w nauce spowodowanej chorobą.

Od 1 maja 2005 r. do 31 sierpnia 2006 r. wysokość zasiłku rodzinnego zależy od liczby dzieci i wynosi miesięcznie:

- 43 zł na pierwsze i drugie dziecko,
- 53 zł na trzecie dziecko,
- 66 zł na czwarte i kolejne dziecko.

Od 1 września 2006 r. wysokość zasiłku rodzinnego będzie zależeć od wieku dziecka i będzie wynosiło miesięcznie:

- 44 zł na dziecko do ukończenia 5 roku życia;
- 56 zł na dziecko od 5 do 18 lat;
- 65 zł na dziecko od 18 do 24 lat.

Zasiłki rodzinne przyznają urzędy gmin i pracodawcy. Jedna rodzina składa wniosek tylko w jednym miejscu.

Aby je uzyskać, musisz przedłożyć:

- skrócony odpis aktu urodzenia dziecka;
- orzeczenie o niepełnosprawności dziecka, gdy takie jest w rodzinie;
- zaświadczenie szkoły w przypadku, gdy dziecko ukończyło 18 rok życia;
- zaświadczenie o dochodach rodziny;
- zaświadczenie gminy o wielkości gospodarstwa rolnego;
- dokumenty o alimentach, jeżeli członkowie rodziny są zobowiązani wyrokiem sądu do ich płacenia osobie spoza rodziny;
- kopię aktów zgonu rodziców lub kopię odpisu wyroku zasądającego alimenty w przypadku osoby uczącej się;
- kopię odpisu prawomocnego wyroku sądu orzekającego rozwód lub separację albo kopię aktu zgonu małżonka lub rodzica dziecka, w przypadku osoby samotnie wychowującej dziecko;

Dodatki do zasiłku rodzinnego:

- Jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia dziecka – wypłaca się do ukończenia przez nie 1 roku życia. Przysługuje na dzieci, które urodziły się po dniu 30 kwietnia 2004 r. – 500 zł.
- Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 400 zł, wypłacany wyłącznie przez gminy. Dodatek przysługuje osobie uprawnionej do urlopu wychowawczego, nie dłużej niż przez:
 - 24 miesiące kalendarzowe,
 - 36 miesięcy, jeżeli urodzisz bliźniaki,
 - 72 miesiące, jeżeli dziecko jest niepełnosprawne.

Nie przysługuje, jeśli:

- przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego pracowałaś krócej niż 6 miesięcy,
- jeśli podczas urlopu wychowawczego zaczęłaś pracować,
- jeśli dziecko przez co najmniej 5 dni w tygodniu przebywa w żłobku, przedszkolu lub innej takiej instytucji zapewniającej całodzienną opiekę,
- jeśli podczas urlopu wychowawczego korzystasz z zasiłku macierzyńskiego.

Do wniosku o zasiłek rodzinny oraz dodatków do zasiłku dołączasz m.in. zaświadczenie pracodawcy o udzieleniu urlopu wychowawczego, orzeczenie o niepełnosprawności dziecka.

- Dodatek z tytułu wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych – 400 zł miesięcznie, nowe nie będą przyznawane od 1 września, wypłaca wyłącznie gmina, przysługuje przez 3 lata, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 7 roku życia.

By go dostać, trzeba być zarejestrowanym w powiatowym urzędzie pracy.

Nie masz prawa do zasiłku, jeśli otrzymujesz rentę socjalną, emeryturę, rentę, świadczenie pielęgnacyjne.

- Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka – od 1 września na jedno dziecko 170 zł – 250 zł, jednak nie więcej niż 340 lub 500 zł w rodzinie, lub gdy dziecko jest niepełnosprawne. Przysługuje osobie samotnie wychowującej dziecko oraz osobie uczącej się. Może to być panna, kawaler, osoba pozostająca w separacji, rozwiedziona, wdowa, wdowiec, jeżeli nie wychowuje dziecka wspólnie z drugim z rodziców. Nie przysługuje, jeżeli dziecko lub osoba ucząca się mają ustalone prawo do renty socjalnej lub renty inwalidzkiej. Wypłacają go gminy.

- Dodatek dla rodziny wielodzietnej (obowiązuje od 1 września 2005 r.) – 50 zł na trzecie i kolejne dzieci.
- Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 50 zł na dziecko do ukończenia 5 roku życia, 70 zł na dziecko powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia. Wypłacany przez gminy.

Świadczenia opiekuńcze

- Świadczenie pielęgnacyjne – 420 zł, jeśli rezygnujesz z pracy, by zająć się wychowaniem niepełnosprawnego dziecka.

Przysługuje osobom opiekującym się dziećmi do 16 roku życia z orzeczoną niepełnosprawnością lub starszymi niż 16-letnie z orzeczonym znacznym stopniem niepełnosprawności.

- Zasiłek pielęgnacyjny – 144 zł miesięcznie – dla niepełnosprawnego dziecka lub osoby powyżej 16 roku życia, w znacznym stopniu niepełnosprawnej, albo umiarkowanie niepełnosprawnej, jeśli niepełnosprawność powstała przed ukończeniem 21 roku życia. Należy się także osobom powyżej 75 roku życia – bez względu na stan zdrowia, o ile nie mają dodatku pielęgnacyjnego z ZUS.

Oprócz tego są także następujące świadczenia:

- Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 90 zł na dziecko, wypłaca gmina.
- Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania: 80 zł (gdy dziecko mieszka w miejscowości, w której znajduje się szkoła), 40 zł (gdy dziecko dojeżdża do szkoły w miejscowości innej niż miejsce zamieszkania), wypłacany przez gminy, przez 10 miesięcy – od września do czerwca.

Decyzje w sprawie świadczeń rodzinnych dla osób przemieszczających się zarobkowo w UE wydaje marszałek województwa. Marszałek przyjmuje wnioski, udziela informacji, rozpatruje skargi, współpracuje z urzędami odpowiadającymi za świadczenia rodzinne w innych państwach członkowskich.

3. Jak to jest w Unii?

W Unii także są świadczenia, by pomóc rodzinie w trudnej sytuacji utrzymać dzieci oraz zasiłki rodzinne.

Są one bardzo zróżnicowane, jeśli chodzi o ich zakres, wysokość, osoby uprawnione, warunki ich nabywania i zasady finansowania.

Kogo obejmują przepisy wspólnotowe o świadczeniach rodzinnych?

Każdego, kto:

- jest zatrudniony u pracodawcy zagranicznego lub pracuje za granicą na własny rachunek,
- studiuje w innym państwie członkowskim,
- pracował w innym państwie, otrzymuje z tego państwa emeryturę lub rentę, natomiast mieszka z rodziną w Polsce,
- otrzymuje polską emeryturę lub rentę, ale wyprowadził się za granicę,
- otrzymuje zagraniczną emeryturę i mieszka za granicą,
- otrzymuje polski lub zagraniczny zasiłek dla bezrobotnych, mieszka w Polsce lub za granicą,
- jest sierotą, mieszka w Polsce lub za granicą.

4. Możesz mieszkać, gdzie chcesz

Niektóre państwa członkowskie uzależniają prawo do świadczeń rodzinnych od tego, jak długo pracowałeś i czy byłeś ubezpieczony oraz czy mieszkasz lub jak długo mieszkałeś na jego terytorium.

Ponieważ utrudniłoby to w praktyce swobodny przepływ osób, który jest jednym z fundamentalnych praw w UE, wprowadzony został nadrzędny przepis wspólnotowy, zgodnie z którym świadczenia rodzinne są przyznawane nawet wówczas, gdy osoba uprawniona mieszka na terytorium innego państwa niż to państwo, które jest zobowiązane do wypłaty świadczeń.

Zasada swobodnego przepływu osób daje obywatelom państw członkowskich oraz ich rodzinom możliwość wyjazdu do dowolnego państwa UE lub EOG na stałe lub na jakiś czas i zachowania prawa do świadczeń rodzinnych.

Także wtedy, gdy twoja rodzina mieszka w innym państwie, niż to, w którym ty pracujesz i które przyznało świadczenia. Np. twoje dzieci mieszkają w Polsce, a ty pracujesz we Francji. Gdyby nie było tej zasady, twoje dzieci musiałyby zamieszkać z tobą, a to przecież nie zawsze jest możliwe.

5. Świadczenia na eksport

„Eksport” świadczeń między krajami członkowskimi umożliwia tzw. neutralizacja wymogu zamieszkania. Dzięki niej pracownik albo osoba pracująca na własny rachunek, podlegający przepisom np. francuskim, jest uprawniony do otrzymywania francuskich świadczeń rodzinnych na rzecz swojej rodziny, która mieszka np. w Polsce, tak jak gdyby mieszkała we Francji. Dotyczy to także bezrobotnego, który np. pracował i stał się bezrobotnym we Francji, a teraz z rodziną mieszka np. w Polsce.

Świadczenia w takiej sytuacji wypłaca się przelewem bankowym. To czy dostaje je uprawniony czy też jego rodzina, która mieszka w innym kraju, zależy od umów między państwami UE.

U W A G A !

! Aby uzyskać świadczenie rodzinne w kraju, gdzie pracujesz, musisz złożyć wniosek na ręce twojego pracodawcy lub instytucji właściwej do wypłaty świadczeń w tym kraju.

U W A G A !

! W przypadku świadczeń dla dzieci pozostających na utrzymaniu emeryta lub rencisty oraz w przypadku sierot, trzeba złożyć wniosek do instytucji w miejscu zamieszkania, a więc w przypadku Polski – do regionalnego ośrodka polityki społecznej przy urzędzie marszałkowskim. Zadania z zakresu koordynacji wykonują bowiem upoważnione na podstawie art. 21 ustawy o świadczeniach rodzinnych regionalne ośrodki polityki społecznej.

Musisz informować instytucję, która wypłaca świadczenia twojej rodzinie, za każdym razem, gdy zmieni się sytuacja twoich najbliższych, która ma wpływ na prawo do otrzymywania świadczeń, np. zmieniła się liczba członków rodziny, na których przysługuje świadczenie, zmienili miejsce pobytu, zmienił się dochód twojej rodziny.

U W A G A !

Jeżeli instytucja, w której złożyłeś wniosek stwierdzi, że zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem nie nabyłeś w tym państwie prawa do świadczeń, wniosek wraz ze wszystkimi dokumentami i niezbędnymi informacjami prześle do instytucji tego państwa, w którym pracowałeś i byłeś ubezpieczony najdłużej.

W obydwu przypadkach musisz dostarczyć formularz E 401, w którym przedstawiasz informacje dotyczące twojej rodziny. Powinieneś go uaktualniać i składać raz w roku – przez cały okres, kiedy dostajesz świadczenie (o wszystkich potrzebnych formularzach piszemy na str. 36 poradnika).

6. Sumowanie okresów ubezpieczenia, zatrudnienia i pracy na własny rachunek

Jak powiedzieliśmy, niektóre kraje unijne uzależniają prawo do świadczeń rodzinnych od tego, czy masz wystarczające okresy ubezpieczenia (czyli czas opłacania składek na ubezpieczenie społeczne) oraz okresy zatrudnienia lub pracy na własny rachunek. W Polsce przyjęto do przyznawania świadczeń kryterium dochodowe, mają do niego prawo rodziny lub osoby samotne, które nie osiągają odpowiednich dochodów.

Co więc masz zrobić, jeśli chcesz uzyskać świadczenia rodzinne w kraju, który wymaga dłuższego stażu pracy lub ubezpieczenia, niż ty masz?

Wtedy stosuje się zasadę sumowania okresów.

Instytucja, który odpowiada za świadczenia rodzinne w kraju, w którym pracujesz, uwzględni wszystkie okresy pracy i ubezpieczenia, które sobie uskładałeś – jeśli pracowałeś w kilku krajach, także w Polsce.

Musisz jednak przedstawić w tej instytucji potwierdzenie tych okresów na formularzu E 405. Zaświadczenie wystawi instytucja kraju, w którym byłeś poprzednio ubezpieczony, np. Polska. Jeżeli przed wyjazdem byłeś w Polsce zatrudniony lub pracowałeś na własny rachunek – zrobi to ROPS.

Najlepiej mieć wypełniony formularz E 405 jeszcze przed wyjazdem za granicę.

Jeżeli o tym zapomnisz, urząd odpowiedzialny za świadczenia rodzinne w kraju, gdzie obecnie przebywasz i starasz się o świadczenie, zwróci się o ten formularz do ROPS, ale wtedy procedura załatwiania świadczenia będzie trwała dłużej.

P R Z Y K Ł A D :

Pan Nowak przepracował w Polsce 10 lat jako kierowca. Wyjechał do Danii, która wymaga do przyznania świadczenia rodzinnego 5 lat ubezpieczenia. Przed wyjazdem wziął wypełniony formularz E 405, wystawiony przez jego ROPS.

Pan Nowak nie musi pracować w Danii 5 lat, by uzyskać świadczenie. Instytucja duńska zaliczyła mu pracę w Polsce i wypłaciła świadczenie.

P R Z Y K Ł A D :

Pan Kowalski, który pracował w Polsce 2 lata, wyjechał do Holandii, gdzie aby otrzymać świadczenie rodzinne należy mieć roczny okres ubezpieczenia (zatrudnienia lub pracy na własny rachunek). Pan Kowalski pracował w Holandii przez 8 miesięcy, kiedy urodziło mu się dziecko. Instytucji holenderskiej wykazał okres 2 lat pracy w Polsce.

Aby mógł uzyskać świadczenia rodzinne, właściwa instytucja holenderska dodała do 8 miesięcy pracy w Holandii 4 miesiące pracy w Polsce i przyznała mu prawo do świadczeń.

Jak powiedzieliśmy, polskie przepisy nie uzależniają przyznania świadczeń rodzinnych od okresów ubezpieczenia lecz od dochodów. W związku z tym zasada sumowania okresów nie będzie miała bezpośredniego zastosowania w Polsce.

Inaczej mówiąc, Polska nie będzie sumować ci okresów pracy czy ubezpieczenia za granicą, natomiast państwo członkowskie, gdzie o świadczenie się ubiegasz, weźmie pod uwagę – jeśli jest to potrzebne – twoją pracę w Polsce.

U W A G A !

! Jest jeden wyjątek. Zasada zaliczania okresów zatrudnienia zostanie zastosowana w Polsce, jeśli ubiegasz się o dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w czasie urlopu wychowawczego. Dodatek ten przysługuje bowiem osobie korzystającej z urlopu wychowawczego, a warunkiem udzielenia takiego urlopu jest posiadanie co najmniej 6-miesięcznego okresu zatrudnienia.

P R Z Y K Ł A D :

6 Pani Kowalska przepracowała dwa miesiące w Polsce. Wcześniej rok pracowała we Francji.

Zgodnie z polskim prawem, pani Kowalskiej nie należy się ani urlop wychowawczy, ani dodatek do niego. Jednak jej pracodawca uwzględnił cztery miesiące z okresu pracy we Francji i pani Kowalska dostała urlop i dodatek.

Nie musisz w tym wypadku przedstawiać pracodawcy zaświadczeń, że pracowałaś za granicą, jeśli takiego dokumentu nie masz. Pracodawca sam wystąpi do instytucji odpowiedzialnej za świadczenia rodzinne do odpowiedniej instytucji w kraju, gdzie pracowałaś o uzyskanie zaświadczenia na formularzu E 405.

U W A G A !

! Przy ustalaniu prawa do urlopu wychowawczego i dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem, uwzględniane są jedynie okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w innym państwie członkowskim.

P R Z Y K Ł A D :

6 Pani Nowak przez 3 miesiące prowadziła w Holandii firmę krawiecką. Wróciła do Polski, znalazła pracę. Po dwóch miesiącach wystąpiła o urlop wychowawczy. Niestety, nie otrzymała ani urlopu, ani dodatku na wychowanie dziecka podczas urlopu, bo pracodawca nie mógł jej zaliczyć do wymaganego stażu pracy w Holandii, gdyż prowadziła tam działalność gospodarczą, a nie była zatrudniona na umowę o pracę.

Jednak większość przepisów dotyczących ochrony rodziny w krajach UE lub EOG nie uzależnia przyznania świadczenia od okresów ubezpieczenia. W większości tych państw funkcjonują systemy powszechne, gdzie podstawowym wymogiem jest zamieszkiwanie na czas określony lub na stałe osoby starającej się o świadczenie lub członków rodziny.

7. Z jakiego kraju świadczenie? Zasady w pigułce

Jesteś zatrudniony na umowę o pracę u zagranicznego pracodawcy? Prowadzisz za granicą działalność gospodarczą?

Podlegasz przepisom kraju, w którym pracujesz. Świadczenie rodzinne zostanie ci przyznane według kryteriów w nim obowiązujących. Nie ma znaczenia, czy twoja rodzina pozostała w kraju rodzinnym, czy mieszka z tobą.

Twój pracodawca oddelegował cię do pracy za granicą?

Będziesz otrzymywał świadczenia rodzinne z Polski, ponieważ siedziba firmy mieści się w Polsce. Świadczenia rodzinne będzie ci wypłacał twój pracodawca lub gmina. Nie ma znaczenia, czy rodzina pozostała w kraju, czy mieszka z tobą.

Jesteś osobą bezrobotną? Wcześniej pracowałeś za granicą i tam nabyłeś prawo do zasiłku z tytułu bezrobocia?

Podlegasz państwu, które wypłaca ci zasiłek. Nie ma znaczenia, w jakim kraju mieszka twoja rodzina.

Jeśli jednak pracę straciłeś w Polsce i wyjechałeś za granicę w poszukiwaniu innego zatrudnienia (otrzymujesz wtedy polski zasiłek dla bezrobotnych przez 3 miesiące) – świadczenia rodzinne będzie ci wypłacała Polska.

Jeśli jesteś emerytem lub rencistą, który pracował lub pracuje za granicą i masz dzieci na utrzymaniu?

W przeciwieństwie do pracowników, masz prawo tylko do zasiłku rodzinnego oraz – w niektórych krajach unijnych – dodatku do emerytury lub renty na utrzymanie dziecka. Możliwych jest tu kilka wariantów:

- Jeśli przysługuje ci emerytura lub renta tylko z jednego państwa członkowskiego – masz prawo do świadczeń na członków rodziny według przepisów państwa, które wypłaca emeryturę lub rentę. Nie ma znaczenia, w jakim państwie przebywałeś ty i twoje dzieci.
- Jeżeli przysługuje ci emerytura lub renta z kilku państw członkowskich – to masz prawo do zasiłków rodzinnych od państwa, w którym mieszkasz.
- Jeżeli w państwie, w którym mieszkają członkowie twojej rodziny, nie przysługują zasiłki rodzinne – do wypłaty zobowiązane jest państwo, w którym byłeś ubezpieczony najdłużej. A jeśli i w tym państwie nie przysługują – w kolejnym państwie, gdzie najdłużej byłeś ubezpieczony.

P R Z Y K Ł A D :

Pan Nowak mieszka w Polsce i otrzymuje emeryturę wypracowaną we Francji (gdzie pracował 15 lat), Danii (10 lat) i Holandii (8 lat). Najdłużej pracował we Francji, więc wystąpił o zasiłek rodzinny na utrzymanie dziecka do instytucji francuskiej. Tam uznano jednak, że zasiłek mu nie przysługuje, więc pan Nowak zwrócił się o to świadczenie do instytucji duńskiej. Gdyby i tam zasiłku nie otrzymał – mógłby już tylko starać się o świadczenie w Holandii.

Jesteś studentem i wychowujesz dziecko?

Podlegasz przepisom kraju, w którym się uczysz. Jest jednak wyjątek od tej reguły. Jeśli kraj ten wymaga do przyznania świadczenia rodzinnego okresu pracy lub ubezpieczenia, można ci zliczyć wszystkie okresy pracy i ubezpieczenia w innych krajach unijnych, ale tylko pod warunkiem, że przystąpisz w Polsce do dobrowolnych ubezpieczeń emerytalno-rentowych (odprowadzasz składki do ZUS). Wtedy świadczenie rodzinne będzie ci wypłacała Polska.

P R Z Y K Ł A D :

! Ewa mieszka w Polsce. Samotnie wychowuje małe dziecko. Gdy rozpoczęła w Warszawie studia, zaczęła dobrowolnie opłacać składki na ubezpieczenie społeczne. Potem wyjechała kontynuować studia na Cyprze. Wcześniej Ewa rok przepracowała w Niemczech. Ponieważ Cypr wymaga do przyznania świadczeń rodzinnych rocznego okresu ubezpieczenia, zaliczono jej okres pracy w Niemczech, ale tylko dlatego, że Ewa była ubezpieczona w Polsce.

U W A G A !

6 Studenci w Polsce mogą przystąpić do ubezpieczenia emerytalno-rentowego tylko na własne życzenie. Nie są bowiem objęci obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym jak pracownicy czy prowadzący działalność gospodarczą.

Jesteś sierotą?

Przysługuje ci zasiłek rodzinny tak jak emerytom lub rencistom wychowującym dzieci oraz – w niektórych krajach unijnych – specjalne zasiłki dodatkowe. Pieniądże otrzymuje osoba, która opiekuje się sierotą. Nie ma znaczenia, w którym kraju mieszka sierota i jej opiekun.

- Sierota po zmarłym emerycie lub renciście otrzymuje zasiłki rodzinne zgodnie z ustawodawstwem tego państwa, które wypłacało świadczenia na rzecz dzieci za życia emeryta lub rencisty.
- Sierota po pracowniku lub osobie pracującej na własny rachunek, podlega przepisom państwa, w którym zmarły pracował.
- Jeśli zmarły rodzic pracował w kilku krajach, sierota podlega albo przepisom kraju, w którym mieszka, albo kraju, w którym zmarły pracował najdłużej.

P R Z Y K Ł A D :

6 Pan Kowalski 10 lat pracował w Niemczech i 8 lat w Polsce. Umarł, pozostawiając dwoje niepełnoletnich dzieci.

W obu krajach są zasiłki dla sierot, ale w Niemczech pan Kowalski pracował dłużej niż w Polsce, dlatego sieroty po nim będą dostawać świadczenie niemieckie.

8. Czy świadczenia rodzinne się kumulują?

Załóżmy, że należą ci się świadczenia rodzinne w kraju, w którym pracujesz. Jednocześnie twojej żonie i dzieciom, którzy mieszkają w innym państwie, także świadczenia przysługują. Co wtedy? Czy rodzina może otrzymywać kilka świadczeń jednocześnie?

Nie! Możesz otrzymywać świadczenie tylko z jednego państwa.

Rozporządzenia UE przewidują specjalne uregulowania, aby uniknąć kumulacji praw do świadczeń – ustalają tzw. reguły pierwszeństwa zbiegających się świadczeń.

Są one stosowane wtedy, gdy masz prawo do dwóch świadczeń rodzinnych z różnych państw i wtedy, gdy prawo do takich świadczeń mają dwie różne osoby – a więc rodzice na to samo dziecko.

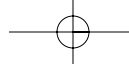
U W A G A !

Każde państwo UE ma inną wysokość świadczeń rodzinnych. W sytuacji, gdy masz prawo do świadczeń z dwóch krajów – jedno państwo wypłaca ci całą kwotę, a drugie dopłaca różnicę między wyższą i niższą kwotą świadczenia, tak, byś zawsze dostał świadczenie w najwyższej możliwej wysokości!

P R Z Y K Ł A D :

6 Pan Nowak mieszka i pracuje w Polsce. Jego żona i dzieci mieszkają w Danii. Żona nie pracuje. Pan Nowak ma prawo do świadczeń rodzinnych z Polski.

Ale pani Nowak ma także prawo do świadczeń duńskich, ponieważ w Danii prawo do tych świadczeń uzależnia się od faktu zamieszkania. Pamiętajmy, że świadczenia się nie kumulują! Ile dostanie rodzina Nowaków? Załóżmy, że panu Nowakowi należy się 30 euro, a pani Nowak – 100 euro. Otrzymają 30 euro z Polski i dopłatę 70 euro z Danii, tak by kwota zasiłku była najwyższa z możliwych, czyli 100 euro.

9. Pierwszeństwo wypłaty świadczeń w pigułce

Popatrzmy teraz na różne sytuacje:

- Pracujesz w jednym z krajów unijnych. Twoja żona i dzieci mieszkają w innym kraju.

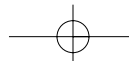
Pierwszeństwo wypłaty świadczeń ma państwo, w którym ty pracujesz, o ile twoja żona nie pracuje w kraju zamieszkania. Jeśli jednak żona podejmie tam pracę – pierwszeństwo wypłaty ma państwo, w którym mieszkają członkowie rodziny.

P R Z Y K Ł A D :

Pan Kowalski pracuje w Niemczech. W Polsce została niepracująca żona i niepełnosprawne dziecko. Pan Kowalski otrzymuje świadczenia rodzinne z Niemiec w wysokości 80 euro.

Ale pani Kowalska znalazła pracę w Polsce. Wtedy pierwszeństwo w wypłacie świadczeń ma Polska, bo jest krajem zamieszkania członków rodziny. Pani Kowalskiej należy się 45 euro zasiłku rodzinnego i pielęgnacyjnego na niepełnosprawne dziecko. Pan Kowalski poinformował niemiecką instytucję odpowiedzialną za świadczenia rodzinne – bo taki ma obowiązek – że żona zaczęła pracować.

Ile dostanie rodzina Kowalskich? 45 euro zasiłku z Polski oraz 35 euro z Niemiec – jako wyrównanie różnicy między zasiłkiem wyższym i niższym.

- Otrzymujesz emeryturę lub rentę z jednego z krajów unijnych. Żona pracuje w innym kraju? Pierwszeństwo wypłat ma kraj pracy.

P R Z Y K Ł A D :

Pan Nowak jest emerytem, mieszka w Polsce. Otrzymuje świadczenia rodzinne w wysokości 45 euro. Jego żona wraz z dzieckiem wyjechała do Irlandii i znalazła tam pracę. Ma prawo do świadczenia na dziecko w wysokości 70 euro. Świadczenie będzie jej wypłacała Irlandia. Polska nic nie musi wyrównywać, bo świadczenie irlandzkie jest wyższe od polskiego.

- Jesteś osobą bezrobotną? Jeśli otrzymujesz świadczenie z tytułu bezrobocia z jednego z krajów unijnych, a żona i dzieci mieszkają w innym kraju i nie pracują – pierwszeństwo przy wypłacie świadczeń rodzinnych ma państwo, które wypłaca ci świadczenia z tytułu bezrobocia.
- Świadczenia rodzinne należą się tym samym członkom rodziny w tym samym czasie od dwóch państw, lecz zamieszkują oni w państwie trzecim – świadczenia rodzinne przyznaje i wypłaca państwo, w którym należą się wyższe świadczenia.

W takim wypadku odpowiednia instytucja drugiego państwa zwraca połowę wypłaconej przez pierwszy kraj kwoty, nie więcej jednak niż kwota świadczeń przyznawana w jego granicach.

Załóżmy, że świadczenia rodzinne należą się z państwa A i z Polski, a członkowie rodziny mieszkają w państwie B. Jeśli w Polsce wysokość świadczenia będzie niższa, to gmina będzie zwracać zagranicznej instytucji wypłacającej świadczenie (z państwa A) połowę kwoty świadczeń rodzinnych, nie więcej jednak niż kwota obowiązująca w Polsce.

P R Z Y K Ł A D :

Pan Kowalski pracuje w Niemczech i podlega ustawodawstwu tego państwa, jego żona pracuje w Polsce, a ich dzieci mieszkają we Francji. Panu Kowalskiemu należą się z Niemiec świadczenia rodzinne w wysokości 120 euro, żonie świadczenia z Polski w wysokości 50 euro. Rodzina Kowalskich nie może otrzymywać dwóch świadczeń, lecz dostanie świadczenie rodzinne z Niemiec w wysokości 120 euro, jako najwyższe możliwe.

Gmina teoretycznie musiałby zwracać niemieckiej instytucji połowę tej kwoty, czyli 60 euro, ale ponieważ świadczenie polskie wynosi tylko 50 euro – będzie zwracać 50 euro.

Jeżeli to Polska będzie krajem, w którym wysokość świadczeń będzie wyższa, gmina będzie wypłacać całą kwotę należnych świadczeń i występować do zagranicznej instytucji właściwej o zwrot połowy kwoty świadczeń.

P R Z Y K Ł A D :

Pan Nowak pracuje na Słowacji, jego żona w Polsce, a ich niepełnosprawne dziecko uczy się w specjalnej szkole w Szwecji. Obojgu rodzicom należy się świadczenie rodzinne – polskie, w wysokości 30 euro i słowackie – w wysokości 20 euro.

Ponieważ nie mogą otrzymywać obu świadczeń, wypłacać jedno będzie gmina, a odpowiednia instytucja słowacka będzie zwracać mu 15 euro.

10. Formularze, formularze...

Dla świadczeń rodzinnych stosowane są następujące formularze unijne:

Formularz E 401 – zaświadczenie, dotyczące członków rodziny, stosowane dla potrzeb przyznania na nich świadczeń rodzinnych przez państwo członkowskie UE, wtedy gdy mieszkają oni w innym kraju. Powinien być składany i aktualizowany raz w roku.

Formularz E 401 jest wystawiany na wniosek osoby, która występuje o przyznanie świadczeń rodzinnych dla swojej rodziny zamieszkałej w innym państwie członkowskim albo na wniosek instytucji właściwej państwa członkowskiego, która będzie wypłacać świadczenia rodzinne.

Kopia formularza powinna zostać w aktach instytucji wystawiającej formularz. Dane dotyczące członków rodziny powinny być wypełniane na podstawie dokumentów przedłożonych przez zainteresowanego (np. aktu urodzenia dzieci, dowodu).

Jeżeli Polska jest zobowiązana do wypłaty świadczeń rodzinnych, a członkowie uprawnionej rodziny mieszkają w innym państwie członkowskim i osoba występująca o przyznanie świadczeń nie przedłoży formularza E 401 to:

- Instytucja właściwa – ROPS wypełnia część A formularza E 401 i przesyła do odpowiedniej instytucji łącznikowej lub właściwej innego państwa członkowskiego. Kopię pozostawia w aktach sprawy.
- Odpowiednia instytucja państwa członkowskiego wypełnia część B formularza E 401 i odsyła do instytucji właściwej w Polsce.

Formularz E 402 – zaświadczenie potwierdzające naukę ucznia czy studenta dla potrzeb przyznania świadczeń rodzinnych.

Druk potrzebny jest w krajach, gdzie młodzież ucząca się otrzymuje świadczenia dłużej niż pozostali. W Polsce na przykład do skończenia 24 lat, kiedy dziecko ma orzeczoną niepełnosprawność, podczas gdy młodzież nie ucząca się – tylko do skończenia 18 lat.

Do państw stosujących powyższy system należą: Austria, Belgia, Niemcy, Francja, Portugalia, Włochy. Instytucja właściwa kraju członkowskiego przesyła ww. formularz instytucji miejsca zamieszkania rodziny. Ta powinna uzyskać od szkoły, uniwersytetu lub innej placówki szkolnictwa wyższego, do której uczęszczają dzieci osoby starającej się o świadczenie – zaświadczenie, że dziecko się uczy. Na tej podstawie wypełnia część B i przesyła go instytucji właściwej.

Formularz E 402 będzie wystawiany na wniosek osoby, która występuje o przyznanie świadczeń rodzinnych dla swojej rodziny zamieszkałej w innym państwie albo na wniosek instytucji właściwej państwa członkowskiego, która będzie wypłacać świadczenia rodzinne.

Formularz E 403 – zaświadczenie o przyuczaniu do zawodu dla potrzeb przyznania świadczeń rodzinnych.

Formularz E 404 – zaświadczenie lekarskie dla potrzeb przyznania świadczeń rodzinnych.

Formularz E 405 – zaświadczenie dotyczące sumowania okresów ubezpieczenia, zatrudnienia lub pracy na własny rachunek. Stosowany jest po to, by wypłacić świadczenia rodzinne lub zasiłki rodzinne w przypadku następującego po sobie zatrudnienia w kilku państwach w okresach pomiędzy terminami, w których wypłaty te są należne zgodnie z ustawodawstwem tych państw.

Formularz E 407 – część A wypełnia instytucja odpowiedzialna za przyznanie świadczeń. Część B stanowi rodzaj zaświadczenia lekarskiego dla potrzeb przyznania specjalnego zasiłku rodzinnego lub zwiększonych zasiłków rodzinnych dla dzieci niepełnosprawnych. Zaświadczenie jest informacją o przebiegu choroby i stanie zdrowia dziecka niepełnosprawnego. Jest wydawane tylko na potrzeby instytucji francuskiej.

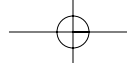
Formularz E 411 – prośba o informacje dotyczące uprawnienia do świadczeń rodzinnych w państwach członkowskich, w których mieszkają członkowie rodziny.

Podstawowe akty prawne w Polsce to:

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U, z 2003 r. Nr 228, poz. 2255).

Kogo dotyczy ta ustawa? Osób zatrudnionych, pracujących na własny rachunek, bezrobotnych, studentów, emerytów i rencistów, a także członków ich rodziny, którzy nie muszą być obywatelami polskimi.

Ustawa z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U, Nr 86, poz. 752).

11. Spis potrzebnych instytucji

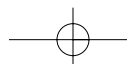
W Polsce i Unii są różne instytucje załatwiające twoje sprawy w zakresie świadczeń rodzinnych.

Władza właściwa – to minister lub ministrowie odpowiedzialni za świadczenia w całym kraju, nadzorujący prace instytucji łącznikowych i właściwych.

W Polsce to:
Minister Polityki Społecznej
 ul. Nowogrodzka 1/3/5
 00-513 Warszawa
 Tel. (022) 661 10 00 (centrala)
<http://www.mps.gov.pl>

Instytucja łącznikowa – to taka, która jest uprawniona do bezpośredniego kontaktowania się z odpowiednimi instytucjami we wszystkich krajach unijnych w sprawach dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, w tym wypadku: w kwestiach związanych ze świadczeniami rodzinnymi. Każda instytucja państwa unijnego oraz każda osoba mieszkająca na stałe lub na jakiś czas w kraju unijnym może zwracać się do odpowiedniego urzędu lub załatwiać sprawy za pośrednictwem instytucji łącznikowej.

W Polsce to:
Ministerstwo Polityki Społecznej
 Departament Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego
 ul. Gałczyńskiego 4
 Tel. (022) 826 12 61
 Tel./Fax. (022) 826 59 01
 (adres do korespondencji
 ul. Nowogrodzka 1/3/5
 00-513 Warszawa)

Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej**województwo dolnośląskie**

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
ul. Klimasa 46
50-515 Wrocław
Tel. (071) 334 56 46

województwo kujawsko-pomorskie

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
ul. Słowackiego 114
87-100 Toruń
Tel. (056) 657 14 60

województwo lubelskie

Wydział Polityki Społecznej
ul. Lubomelska 1-3
20-072 Lublin
Tel. (081) 742 45 54

województwo lubuskie

Departament Spraw
Społecznych Urzędu Marszałkowskiego
ul. Podgórna 7
65-057 Zielona Góra
Tel. (068) 325 50 69

województwo łódzkie

Regionalne Centrum Polityki Społecznej
Al. Piłsudskiego 8
90-051 Łódź
Tel. (042) 663 34 60

województwo małopolskie

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
ul. Radziwiłłowska 1
31-026 Kraków
Tel. (012) 426 90 00

województwo mazowieckie

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 62 a
02-002 Warszawa
Tel. (022) 622 42 32

województwo opolskie

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
ul. Głogowska 25 c
45-315 Opole
Tel. (077) 441 66 52

województwo podkarpackie

Departament Ochrony Zdrowia
i Ubezpieczenia Społecznego
ul. Grunwaldzka 15
35-959 Rzeszów
Tel. (017) 850 17 60

województwo podlaskie

Departament Zdrowia i Polityki Społecznej
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego
ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego 1
15-888 Białystok
Tel. (085) 749 75 90

województwo pomorskie

Departament Edukacji i Spraw Społecznych
ul. Okopowa 21/27
80-810 Gdańsk
Tel. (058) 326 15 61

województwo śląskie

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
Województwa Śląskiego
ul. Powstańców 41 a
40-024 Katowice
Tel. (032) 209 05 55

województwo świętokrzyskie

Departament Zdrowia i Polityki Społecznej
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
Al. IX Wieków Kielce 3
25-516 Kielce
Tel. (041) 362 56 07

województwo warmińsko-mazurskie

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
ul. Emilii Plater 1
10-562 Olsztyn
Tel. (089) 521 26 96

województwo wielkopolskie

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
ul. Piekary 14/15
61-823 Poznań
Tel. (061) 856 73 00

województwo zachodniopomorskie

Wydział Polityki Społecznej
Departament Zdrowia i Polityki Społecznej
Urzędu Marszałkowskiego
ul. Starzyńskiego 2
70-506 Szczecin
Tel. (091) 485 45 89

Institucje łącznikowe w innych krajach członkowskich UE:**A u s t r i a****Bundesministerium für Umwelt,
Jugend und Familie**

Stubenring 1, A-1012 Wien
Österreich
Tel. 00 43 1 711 000
Fax. 00 43 1 711 000
<http://www.bmu.gv.at>

B e l g i a**Office National d'Allocations Familiales
pour Travailleurs Salariés (O.N.A.F.T.S.)**

Rue de Trèves, 70
1000 Bruxelles
Tel. 00 32 2 237 21 12
Fax. 00 32 2 237 24 70

C y p r**Grants and Benefits Service
Ministry of Finance**

6 Tefkrou Str.
1066 Nicosia
CYPRUS
Tel. 00 357 22 80 40 20
Fax. 00 357 22 66 80 56
<http://www.mof.gov.cy>

C z e c h y**Ministerstvo Práce a Sociálních Věcí**

Na Poricním pravu 1, Praha 2
12801
Tel. 00 420 22 19 21 111
Fax. 00 420 22 19 22 444
<http://www.mpsv.cz>

D a n i a

Den Sociale Sikringsstyrelse

Landemærket 11
DK-1119 København K
Denmark
Tel. 00 45 33 95 50 00
Fax. 00 45 33 91 56 54
<http://www.dss.dk>

E s t o n i a

Sotsiaalkindlustusamet

Lembitu Street 12
Tallinn 15092
Estonia
Tel. 00 372 6 408 120
Fax. 00 372 6 408 155
<http://www.ensib.ee>

F i n l a n d i a

Kansaneläkelaitos

International Affairs Office
P.O. Box 72
00381 Helsinki
Tel. 00 358 20 434 25 50
Fax. 00 358 20 434 25 02
<http://www.kela.fi>

F r a n c j a

Centre des liaisons européennes et internationales de sécurité sociale

(anciennement CSSTM)
- Centre de Sécurité Sociale
des Travailleurs Migrants)
11 rue de la Tour des Dames
75436 Paris cedex 09
Tel. 00 33 1 45 26 33 41
Fax. 00 33 1 49 95 06 50

G r e c j a**Organismos Apascholoseos Ergatikou Dynamikoy (O.A.E.D)**

A6 D/nsi Asfaliseos 8
 Ethnikis Antistaseos (Alimos)
 Tel. 00 30 21 0 998 9000
 Fax. 00 30 21 0 998 9500
<http://www.oaed.gr>

H i s z p a n i a**Instituto Social de las Fuerzas Armadas**

Alcala 120
 28009 Madrid
 Tel. 00 34 91 567 76 00
 Fax. 00 34 91 309 19 51

H o l a n d i a**Gemeentelijk Administratiekantoor (GAK)**

Bos En
 Lommerplantsoen 1
 Postbus 8300
 NL-1005 CA
 Amsterdam
 Netherlands
 Tel. 00 31 20 687 91 11
 Fax. 00 31 20 687 20 40
<http://www.gak.nl>

I r l a n d i a**Department of Social and Family Affairs**

Child Benefit Office St.
 Oliver Plunkett Road
 Letterkenny, Co.
 Donegal
 Tel. 00 353 1 874 84 44
 Fax. 00 353 1 704 34 17
<http://www.welfare.ie>

I s l a n d i a**Tryggingastofnun Ríkisins**

Laugavegur 114-116
 150 Reykjavík
 Tel. 00 354 560 44 00
 Fax. 00 354 562 45 35
<http://www.tr.is>

L i c h t e n s t e i n**Liechtensteinische AHV-IV-FAK**

Gerberweg 2
 9490 Vaduz
 Tel. 00 423 238 16 16
 Fax. 00 423 238 16 00
<http://www.ahv.li>

L i t w a

State Social Insurance Fund Board (SODRA)

Foreign Pensions Division

Ševčėnkos str. 16, building 3
 3rd floor
 LT-03111 Vilnius
 Tel. 00 370 5 213 66 43
 Fax. 00 370 5 213 66 71
<http://www.sodra.lt>

L u k s e m b u r g**Caisse Nationale des Prestations Familiales**

1 A, Boulevard du Prince Henri
 B.P. 394
 L-2013 Luxembourg
 Tel. 00 352 47 71 53 1
 Fax. 00 352 477 153 328
<http://www.cnpf.lu>

Ł o t w a**Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra**

Lāčplēša 70 A, Rīga

Latvia, LV-1011

Tel. 00 371 7011 800

Fax. 00 371 7011 812

<http://www.vsaa.lv>**M a l t a****Dipartiment tas-Sigurta Socjali**

38, Trip I-Ordinanza

MT-Valletta CMR 02, Malta

Tel. 00 356 25 90 30 00

00 356 25 90 32 67/43

Fax. 00 356 25 90 32 34

<http://www.gov.mt>**N i e m c y****Hauptstelle der Bundesanstalt für Arbeit (B.A.)**

Regensburger Straße, 104

Postfach

90478 Nurnberg

Tel. 00 49 911 179 0

Fax. 00 49 911 179 13 43

<http://www.arbeitsamt.de>**N o r w e g i a****Rikstrygdeverket**

Postboks 5200

Nydalén

N-0426 Oslo

Tel. 00 47 22 92 70 00

Fax. 00 47 22 92 70 00

<http://www.trygdeetaten.no>**P o r t u g a l i a****Departamento de Relações Internacionais
de Segurança Social**

Rua da Junqueira, 112

1360-344 Lisboa

Tel. 00 351 21 365 23 00

Fax. 00 351 21 365 24 98

<http://www.seg-social.pt>**S ł o w a c j a****Ministerstvo Práce, Sociálnych Vecí a Rodiny****Slovenskej Republiky**

Špitálska 4-6

816 43 Bratislava 1, Slovakia

Tel. 00 421 2 5975 2210

Fax. 00 421 2 5443 1734

<http://www.employment.gov.sk>**S ł o w e n i a****Ministerstvo Za Delo Družino In Socilane Zadeve**

Direktorat za Družino

Kotnikova 5

SI-1000 Ljubljana

Tel. 00 386 1 239 1700

Fax. 00 386 1 239 1720

<http://www.gov.si>**S z w a j c a r i a****Bundesamt für Sozialversicherung**

Effingerstrasse 20

CH-3003 Berne

Tel. 00 41 31 322 90 11

Fax. 00 41 31 322 78 80

<http://www.ofas.admin.ch>

S z w e c j a

Riksförsäkringsverket

Adolf Fredriks Kyrkogata, 8
10351 Stockholm
Tel. 00 46 8 786 90 00
Fax. 00 46 8 786 90 76
<http://www.rfv.se>

W ę g r y

Államháztartási Hivatal

(Hungarian State Treasury)
1134 Budapest
Lőportár Street. 3/b
Tel. 00 36 1 350 25 16
<http://www.ahh.gov.hu>

W ł o c h y

Istituto Nazionale della Previdenza Sociale (I.N.P.S.)

Area delle Convenzioni Internazionali
Via Ciro il Grande 21
00144 Roma
Tel. 00 39 06 59 05 44 02
Fax. 00 39 06 59 05 50 30
<http://www.inps.it>

W i e l k a

B r y t a n i a

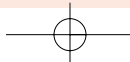
Inland Revenue Child Benefit Office

PO Box 1
Newcastle upon Tyne
NE88 1AA
Tel. 00 44 845 302 444
Fax. 00 44 191 2251389
<http://www.inlandrevenue.gov.uk>

- Pamiętaj, że istnieją wspólne dla wszystkich krajów nadrzędne przepisy wspólnotowe dotyczące zabezpieczenia społecznego. Gdyby ich nie było, wiele osób przemieszczających się, pracujących, osiedlających i uczących na terytorium zjednoczonej Europy, miałyby ogromne problemy związane z ochroną w trudnych sytuacjach życiowych. Nie mogłyby się np. swobodnie przemieszczać, bo wtedy traciłyby nabyte już uprawnienia do świadczeń i mogły nie uzyskać nowych. Przepisy wspólnotowe chronią przed dyskryminacją – każdy obywatel UE i EOG oraz członkowie jego rodziny mogą nabywać prawa do świadczeń w każdym kraju, w którym się osiedlili, pracują lub się uczą, nie tracąc przy tym uprawnień zdobytych w kraju, który opuścili. Nie jest przy tym ważne, czy mieszkasz razem z rodziną czy osobno.
- W Polsce, aby uzyskać świadczenia rodzinne (poza dodatkiem na wychowanie dziecka podczas urlopu wychowawczego), nie musisz odprowadzać składek na ubezpieczenie społeczne – twoja rodzina musi być natomiast w trudnej sytuacji życiowej (wychowujecie niepełnosprawne dziecko) lub finansowej (macie niskie dochody). Jednak niektóre kraje UE przy przyznaniu świadczeń rodzinnych wymagają opłacania składek, zatrudnienia, pracy na własny rachunek lub zamieszkania. Przed wyjazdem w poszukiwaniu pracy lub na studia – zbierz o tym informacje.
- Nie martw się jednak nieznanymi przepisami! Wszelkie niezbędne informacje o warunkach, zasadach udzielania, naliczania i wypłaty świadczeń rodzinnych możesz uzyskać w odpowiednich instytucjach: w Ministerstwie Polityki Społecznej, oraz regionalnych ośrodkach polityki społecznej urzędów marszałkowskich. Podajemy także instytucje odpowiedzialne za informacje w zakresie świadczeń rodzinnych w krajach UE i EOG. Jeśli nie znasz żadnego obcego języka – masz prawo do tłumacza!
- Ty i twoja rodzina możecie mieszkać, gdzie chcecie – przyznane świadczenia zostaną przesłane przelewem bankowym lub przekazem do kraju pobytu po przeliczeniu na walutę tego kraju.
- Ty sam musisz wystąpić o świadczenie rodzinne w kraju, gdzie pracujesz. Nikt za ciebie tego nie załatwi! Musisz zwrócić się do odpowiedniej instytucji odpowiedzialnej za te świadczenia.
- Prawo wspólnotowe wprowadziło formularze z serii E 400, potrzebne do załatwiania formalności z zakresu świadczeń rodzinnych. Możesz je uzyskać w swoim ROPS. To nie jest zbędna biurokracja, która ma uprzykrzyć ci życie, lecz ułatwienie! Formularze służą wymianie informacji w twoich sprawach między odpowiednimi instytucjami, zawierają dane o tobie i członkach twojej rodziny, potwierdzają okresy pracy i ubezpieczenia. Przyspieszają przyznanie świadczenia.
- Najlepiej mieć potrzebne formularze przed wyjazdem z kraju.
- Świadczenia rodzinne się nie kumulują. Nie licz więc na kilka świadczeń, nawet jeśli masz do nich prawo z przepisów kilku krajów, w których przebywałeś. Ale za to dostaniesz je w najwyższej możliwej wysokości!

I N F O R M A C J A

tel.: (0 22) 661 17 78

informatore telefoniczny w języku polskim o instytucjach,
w których możesz spytać o koordynację systemów
zabezpieczenia społecznego w UE
(Linia czynna od 10 lipca 2005 r.)

tel.: (0 22) 661 17 79

informatore telefoniczny w języku angielskim o instytucjach,
w których możesz spytać o koordynację systemów
zabezpieczenia społecznego w UE
(Linia czynna od 10 lipca 2005 r.)

http://www.mps.gov.pl/_koordynacja.php

serwer Ministerstwa Polityki
Społecznej na temat koordynacji systemów
zabezpieczenia społecznego w UE

ISBN 83-60259-18-6